

Krisztus, a szombat Ura

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Márk 1:21; 6:2; Lukács 4:17-19, 31-37; 6:1-11; 13:10-16; 2Korinthus 5:17

„A szombat lón az emberért, nem az ember a szombatért. Annak okáért az embernek Fia a szombatnak is ura” (Mk 2:27-28).

Habár Lukács elsősorban a pogányoknak írta evangéliumát, figyelemreméltó, hogy milyen gyakran utal a szombatra. Az összesen ötvennégy igehelyből, amely az evangéliumokban és *Az apostolok cselekedeteiben* található, tizenhét Lukács evangéliumában, kilenc pedig *Az apostolok cselekedeteiben* van, további kilenc Máténál, tíz Márknál, kilenc pedig Jánosnál. Pogányból megtért keresztényként Lukács nyilván hitte, hogy a hetedik napi szombat nemcsak a zsidóké, hanem a pogányoké is. Krisztus első eljövetele nem jelentett változást a szombatünneplés terén.

„Földi szolgálata idején Krisztus hangsúlyozta a szombatra vonatkozó kötelezettségeket. Minden tanításából kitűnt, hogy tiszteletben tartja azt az intézményt, amelyet maga hozott létre. Abban az időben a szombatot annyira eltorzították, hogy ünneplése inkább az önző és zsarnok ember jellemét tükrözte, s nem pedig Istenét. Krisztus eltette az útból a hamis tanításokat, amelyekkel téves színben tüntették fel Istent azok, akik azt állították, hogy ismerik Őt” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó. 116. o.).

Az e heti tanulmányunk úgy mutatja be Jézust, mint aki a szombat Ura. Megfigyeljük, miként ünnepelte a szombatot és hogyan mutatott követendő példát. A hét első napjának nyugalomnapként való megünneplését nem szentesíti sem Krisztus, sem az Újszövetség.

április 26.

„SZOKÁSA SZERINT”

„Szombaton szokása szerint bement a zsinagógába” (Lk 4:16). Ez egy nagyszerű „adventista igehely”. Legtöbben örömmel használjuk fel evangelizációs alkalmonként vagy bibliaórákon, hogy kihangsúlyozzuk: Jézusnak szokása volt a szombatünneplés.

A zsinagógáknak központi szerepe volt a zsidó vallási életben. A fogság alatt, amikor a templom már nem létezett, zsinagógákat építettek, hogy ott tartsák istentiszteleteiket és tanítsák gyermekeiket. Ahol legalább tíz zsidó család élt, ott már engedélyezték egy zsinagóga felépítését. Mivel Názáretben nőtt fel, Jézus követte a helyi „szokást”, és minden szombaton elment a zsinagógába. Amikor felnőttként visszatért szülővárosába, ismét ott láthatjuk szombaton.

Olvassuk el Mk 1:21, 6:2, Lk 4:16-30, 6:6-11, 13:10-16 és 14:1-5 verseit! Mit tanítanak ezek az igehelyek Jézusról és a szombatról? Miközben olvassuk, kérdezzük meg magunktól: találunk-e bárhol utalást arra, hogy Jézus eltörölte a szombatünneplésre vonatkozó törvényt vagy egy másik napot jelölt meg annak helyettesítésére?

„...szokása szerint” – olvassuk Jézusról Lk 4:16-ban. Csak Lukács használja ezt a kifejezést, két alkalommal is. Egyszer, amikor Jézus elment a názareti zsinagógába, máskor pedig Lk 22:39 versében, ahol arról van szó, hogy kereszthalála közeledtével „szokása szerint kiment az Olajfák hegyére”. A „szokás” kifejezés mindkét esetben az istentisztelettel és az imával kapcsolatos.

Miért kell szokásunkká tenni, hogy szombatunként gyülekezetbe menjünk, ahogy Jézus is zsinagógába járt szombatunként?

Először is, Isten mindenhol ott van. Bárhol lehet imádni, de az mindenképpen különleges, ha összegyűlünk azon a napon, amit Istenünk a teremtéskor kijelölt erre, és megparancsolt az erkölcsi törvényben is.

Másodszor, ez nagyszerű lehetőség annak nyilvános megvallására, hogy Isten a Teremtőnk és Megváltónk.

Végül pedig arra is alkalmat ad, hogy ápoljuk a közösséget, elmondjuk egymásnak örömeinket és aggodalmainkat.

Aki legalizmussal vádol vagy azzal, hogy a szombatünneplés miatt rab-ságban vagyunk, nyilván figyelmen kívül hagyja a szombat hatalmas áldásait. Hogyan tapasztaltuk a szombatünneplés különlegesen felszabadító érzését?

A SZOMBAT ÜZENETE ÉS JELENTŐSÉGE

„...a könyvet feltárván” (Lk 4:17). A szombatot nemcsak azért rendelte Isten, hogy Őt imádjuk a gyülekezetben, hanem Igéje meghallgatására is. Az Ige nélküli élet nincs messze a bűn csapdájától. „Szívembe rejtettem a te beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened” (Zsolt 119:11).

Olvassuk el Lk 4:17-19 verseit! Hogyan értelmezzük e szavakat ma, annak alapján, amit tudunk Jézusról – hogy ki volt és mit tett értünk? Miként tapasztaltuk messiási kijelentéseinek igazát saját hitéletünkben?

Miután Jézus felolvasta Ézs 61:1-2 igéit, kijelentette: „*Ma teljesedett be ez az Írás a ti hallástokra*” (Lk 4:21). A „ma” szócska igencsak méltó a figyelemre. A zsidók Isten országának eljövételét valamikor a jövőben várták, drámai, katonai műveletekkel, amelyek végképp megdöntik az idegen uralmat Júdea fölött és visszaszerzik a dávidi trónt. Jézus azonban azt állította, hogy országa már el is jött személyében, mert Ő fogja megtörni a bűn hatalmát; legyőzi a gonoszt és felszabadítja a területén lévő, elnyomás alatt sínylődő foglyokat.

Gondoljuk csak át, milyen szorosan kapcsolódik a szombat Jézus messiási kijelentéseihez! A szombat a nyugalom, a Krisztusban való megnyugvás napja (Zsid 4:1-4); a szabadság és a Krisztusban elnyerhető felszabadulás jelképe (Róm 6:6-7). Nemcsak Isten kezdeti teremtésére emlékeztet, de azt az ígéretet is magában hordozza, hogy Krisztusban megtörténik újjáteremtésünk (1Kor 15:51-53; 2Kor 5:17). Nem véletlen egybeesés, hogy Jézus éppen a szombatnapot választotta sokak meggyógyítására, a betegségek foglyainak megszabadítására.

A szombat minden héten arra emlékeztet, amit Jézusban kaptunk. Isten a kőnél sokkal változhatatlanabb közegbe, mégpedig az időbe véste.

Hogyan segített a szombatünneplés jobban megérteni, mit jelent csakis hit által üdvözülni? Hogyan segített megnyugodni abban, amit Krisztus tett értünk, tehát nem nekünk kell kiérdemelni a mennybejutást?

SZOMBATNAPI GYÓGYÍTÁSOK KAPERNAUMBAN

Mivel Názáretben elutasították, Jézus visszatért Kapernaumba, ahol már korábban is szolgált (Mt 4:13). Ez a fontos város lett Jézus galileai szolgálatának bázisa. Állt ott egy zsinagóga, amit valószínűleg egy római százados építtetett (Lk 7:5), és Jézus – szokása szerint – elment szombaton a zsinagógába.

Ezen a napon szolgálata sokféle tevékenységben mutatkozott meg: tanítás, gyógyítás, prédikálás. Nem tudjuk, hogy miről prédikált, de az emberek lenyűgözve nyilatkoztak róla, „mert szavának ereje volt” (Lk 4:32, ÚRK). Beszéde különbözött a rabbik tanításától. Nem nyugtató, álomba ringató dolgokat hallottak tőle az emberek; az Ő tanítása erővel hatott, az Igén alapult, a Szentlélek ihlette. A bűnt néven nevezte és megtérésre szólított fel.

Olvassuk el Lk 4:31-37 verseit! Milyen hatalmas igazságokat tár fel ez a szakasz 1) a nagy küzdelemről, 2) a démonok valóságos voltáról, 3) a szombat céljáról és 4) arról, hogy Istennek hatalma van a gonosz fölött? Mi mást találunk még itt?

Lk 4:31-41 verseiben olvassuk az öt gyógyítás közül az elsőt, amit Lukács feljegyzett (lásd Lk 4:38-39; 6:6-11; 13:10-16; 14:1-16). Názáreti prédikációjában Jézus kijelentette, hogy küldetése szabadulást, gyógyítást, helyreállítást hozni a megtört szívűeknek és a rabságban sínylődőknek. Kapernaumban szombat napján, amikor a zsinagóga tele volt hívőkkel, egy demontól megszállott férfi állt Jézus elé ezzel a vallomással: „Ah, mi közünk hozzád názáreti Jézus?... Ismerlek téged ki vagy: az Istennek ama Szentje” (Lk 4:34)! Az ördögi lélek Sátán seregének tagja, tehát természetfeletti lény volt, aki könnyen felismerte a testé lett Megváltót. Ebben a jelenetben egy időre fellebbent a láthatót a láthatatlantól elválasztó függöny.

Gondoljuk át, milyen nyíltan zajlott itt a nagy küzdelem! A csata azonban sokszor nem ennyire szemmel látható. Hogyan tapasztaltuk ezt saját életünkben? Mi az egyetlen reményünk a győzelemre ebben a harcban? Lásd még 1Kor 15:2!

A SZOMBAT URA

Lk 6:1-11 szakasza két beszámolót tartalmaz arról, hogy milyen összeütközése volt Jézusnak a farizeusokkal a szombat témájában.

Olvassuk el az első történetet Lk 6:1-5 verseiben! Hogyan válaszolt Jézus a vádra, hogy Ő és tanítványai nem törődnek a törvénnyel és a szombattal?

Miközben egy mezőn vágtak át, a tanítványok leszakítottak pár búzagalászt, tenyerük közt kimorzszolták a szemeket, azután megették. A farizeusok azonban a tényeket elferdítve a szombat megtörésével vádolták a tanítványokat. Jézus helyre tette a dolgot. Utalt Dávid királyra, aki egy alkalommal, amikor éhes volt, bement katonáival az Úr házába, és evett a szent kenyerekből, amelyeket csak a papoknak volt szabad elfogyasztani. Jézus rámutatott, hogyan halmoztak a farizeusok szabályt szabályra, hagyományt hagyományra a legalizmus hosszú történelme során, és változtatták öröm helyett teherré a szombatot.

A második történetet Lk 6:6-11 verseiben olvashatjuk. Milyen további tanulságokat találunk itt a szombatra vonatkozóan?

Bár mindhárom szinoptikus evangélium elbeszéli ezt a történetet, csak Lukács említi azt a részletet is, hogy a beteg jobb keze sorvadt el. Lukács doktor alaposága segít megérteni, hogy mennyire megnehezítette a férfi mindennapi életét ez a testi fogyatékoság. Az eset kétféle reakciót váltott ki: egyrészt a farizeusok alig várták, hogy a szombat megtörésével vádolhassák Jézust, amennyiben úgy dönt: meggyógyítja az illetőt. Másrészt, Jézus olvasott a szívükben, és igyekezett rámutatni, hogy Ő a szombatnak is Ura, hiszen Ő teremtette. Nem jelenti küldetése kudarcát, ha a megtört embert megszabadítja a bűnnel sújtott világ rabságából. A szombat megtartását isteni szemszögből láttatta meg: szabad szombatnapon jót cselekedni és életet menteni (Lk 6:9-11).

Gondoljuk át, mennyire megvakította a vezetőket saját szabályaik és rendeleteik sokasága, amelyekről úgy vélték, hogy Istentől származnak! Hogyan lehetünk bizonyosak abban, hogy nem esünk ugyanebbe a csapdába? Mit tehetünk, nehogy hagyományaink és emberi tanításaink megvakítsanak a mélyebb isteni igazságokkal szemben?

SZOMBAT: A BETEG VAGY AZ ÖKÖR ÉS A SZAMÁR

A három szinoptikus evangélium közül csak Lukács jegyzi fel Jézusnak e két szombatnapon gyógyítását (Lk 13:10-16; 14:1-15). Az első miatt a zsinagóga feje nagyon megharagudott Jézusra, a második gyógyítás alkalmával azonban még a farizeusoknak is elakadt a szava. Ellenségei mindkét esetet felhasználták arra, hogy helytelen törvényértelmezésük alapján a törvény megtörésével vádolják Jézust.

Olvaszuk el Lk 13:10-16 és 14:1-6 verseit! Mennyire könnyű elferdíteni kulcsfontosságú bibliai igazságokat? Milyen fontos igazságokat találhatunk itt ezzel kapcsolatban?

Gondoljunk csak a meggörnyedt asszonyra! Nő volt, tehát a farizeusok lenéztek. Tizennyolc éve gyötörte a betegség, ami bőven elég lehetett ahhoz, hogy elfogyjon a türelme és értelmetlennek lássa az életet. Képtelen volt szabadulást találni.

Ám személyesen jött el hozzá az isteni kegyelem. Jézus meglátta, magához hívta, beszélt hozzá, rátette a kezét, hogy meggyógyítsa, „mire az asszony azonnal felegyenesedett”. A tizennyolc évig tartó gyötrelmem hirtelen maradéktalan örömbé fordult – „és dicsőítette az Istent” (13. vers, ÚRK). Minden ige, amit Lukács használt, ihletett módon érzékeltette az asszony értékét és méltóságát, mint ahogy minden megvetett ember méltóságát is, tekintet nélkül a helyzetére.

A második csodatétel idején (Lk 14:1-6) Jézus éppen egy farizeus házához tartott, ahová szombati ebédre volt hivatalos. Közben meggyógyított egy vízköros férfit. Számítva az Őt figyelő vezetők ellenvetéseire, Jézus már előre feltett két kérdést, először a törvény céljáról („Szabad-e szombatnapon gyógyítani” [3. vers?]); másodszer az ember értékéről („Ki az közületek, akinek számára vagy ökre a kútba esik, és nem vonja ki azt azonnal szombatnapon” [5. vers?]). Mondanivalója egyértelmű kellett, hogy legyen, és az is volt, hiszen Lukács szerint a vezetők nem tudtak felelni rá. Jézus rávilágított képmutatásukra, ami a lehető legrosszabb fajta volt, hiszen a szentség látszatát keltették, és úgy tettek, mintha jogos lenne felháborodásuk, mert szerintük Isten törvényének égbekiáltó áthágása történt.

Mennyire óvatosnak kell tehát lennünk, nehogy mi is hasonló hibákat kövessünk el!

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Isten a pillanat kedvéért nem állíthatja meg kezét, különben az ember elerőtlenedne és meghalna. Az embernek is van elvégezni való munkája ezen a napon. Az életszükségleteket ki kell elégíteni, a beteget kezelni kell, a szűkölködőt el kell látni. Nem fogják büntetlennek tartani, aki megtagadja, hogy könnyítsen a szenvedőn szombatnapon. Isten szent pihenőnapja az emberért rendeltetett, az irgalmasság cselekedetei tökéletes összhangban vannak ezzel a szándékkal. Isten nem kívánja, hogy teremtményei akár csak egy órát is szenvedjenek olyan fájdalom miatt, amit szombaton vagy bármely más napon enyhíteni lehet” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2003, Advent Kiadó. 164. o.).

„A zsidókra vonatkozó rendelkezések közül egyik sem különböztette meg őket olyan tökéletesen a környező népektől, mint a szombat. Isten terve szerint a szombat megtartása az Őt imádók megjelölése lesz. Elkülönülésük jele a bálványimádástól, és jele az igaz Istennel való kapcsolatuknak is. A szombat megszenteléséhez azonban az embernek magának is szentnek kell lennie, hogy hit által Krisztus igazságosságának részesévé váljék” (i. m. 231. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Nem csodálatos, hogy milyen egyértelműen ír a Biblia Jézus személyének és a szombat napjának az összefüggéseiről? És mégis, a templomba, gyülekezetbe járó hívók milliói továbbra is amellet érvelnek, hogy a hetedik napi szombat megtartásának parancsa már érvénytelen; nem számít, hogy megtartjuk-e, megtartása egyenértékű a törvényeskedéssel. Tehát mennyire fontos az Isten Igéje iránti rendíthetetlen hűség és engedelmség! Isten törvényének ezt az alapvető elemét illetően hatalmas tömegek élnek tévhitben. Milyen fontos figyelmeztést adott Jézus Mk 13:22-ben?
2. Figyeljük meg, milyen alattomosan és keményen fáradozott Sátán azért, hogy lerombolja a szombat intézményét! Izrael vezetőit is felhasználta, hogy súlyos teherré tegyék a szombat megtartását, így megfosszák sok eredeti céljától. Majd pedig arra készítette és készíteti ma is az egyházi vezetőket, hogy vessék el ezt a parancsolatot elavult, legalista vagy csak a zsidókra vonatkozó hagyományként. A szombat intézményének mely eleme szította fel ennyire Sátán haragját?
3. Jézus „*ura a szombatnak*” (Lk 6:5). Mi minden következik ebből a kijelentésből a keresztyének életére és a szombathoz való viszonyulásukra nézve?

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET: RENDELT EGY NAPOT

Mindenki kapott egy fogadónapot,
amikor a bűntől búcsúzni vágyik.
Isten Lelke küldi a meghívást
s elvezeti az Atyai házig.
Amikor nehéz lesz a bűntől a szívünk
s könnyezni tudunk vétkeink felett,
hosszú imák válaszaként hozzánk
visszatér az isteni felelet.
Amikor egy ember sírni tud a bűnén,
s bezörget a kegyelem ajtaján,
megbánással áll az Isten elé:
ének hangzik az angyalok ajkán:
Nagy az Úr Isten! Égnek, földnek Ura!
Kegyelmes Isten a mi Istenünk!
Megtörte a Sátánnak hatalmát:
dicsérje mindig hálaénekekünk!
Szabadulást szerzett Szent Fia nevében:
a földre szállott az isteni Lélek:
Nincs már kárhoztatás, sem vád azok ellen,
akik bűnbánattal az Istenhez térnek!